

nii a USA je nezaměstnáno minimálně 15 % mladých lidí ve věku mezi 20 a 24 lety, kteří již ani nestudují, ani neukončili vyšší střední vzdělání (OECD, 2011a).

Výsledkem těchto negativních signálů pracovního trhu je, že mladí lidé mohou na skutečnost pohlížet jako na příležitost dále se snažit o studium nebo se pokusit vrátit do vzdělávání. Poznatky z předchozích hospodářských krizí ukazují, že mnoho mladých lidí stojících před rizikem nezaměstnanosti se vrátí „na plný úvazek“ do školy (Bell a Blanchflower, 2009 in Scarpetta, Sonnet a Manfredi, 2010; Světová banka, 2009). Kromě toho v zemích OECD se v roce 2009 očekávaný počet let, které mladí lidé ve věku 15 až 29 let stráví ve vzdělávání, mírně zvýšil (OECD, 2011b). Austrálie, Kanada (Alberta), Maďarsko, Irsko, Nový Zéland, Španělsko a skandinávské země uvádějí, že v důsledku krize se ke studiu na středních školách poskytujících všeobecné i odborné vzdělání přihlásil větší počet žáků a tyto země vykazují i pozitivní vliv krize na poptávku po terciárním vzdělávání a po vzdělávání dospělých v letech 2007 až 2010 (Damme a Karkkainen, 2011). V kontextu stávající krize se zápisy na kanadských univerzitách zvýšily ve školním roce 2008/2009 o 4% ve srovnání s rokem 2007/2008 a v roce 2009 se na vysoké školy zapsalo dokonce o 7 % více studentů (OECD, 2010f). Srovnání počtu zapsaných studentů v letech 1995 až 2009 ukazuje, že v letech 2008 a 2009 se na vysoké školy zapsalo mnohem více mladých lidí ve věku mezi 20 a 29 lety než ve třech předchozích letech (OECD, 2011a).

Nicméně celá řada mladých lidí může být odrazena tím, co může v zaměstnání očekávat, a představou nízké návratnosti investic do vzdělání. A skutečně platí, že ne ve všech zemích vykazujících vysokou míru nezaměstnanosti mladých lidí, bylo zaregistrováno proporcí navýšení počtů studentů ve školách (OECD, 2011a). V některých zemích se počty zápisů do škol v posledních letech nezměnily nebo bylo zaznamenáno jen velmi malé navýšení. Například údaje, které jsou k dispozici o míře zápisů do programů odborného vzdělávání (ISCED 3C) ve věkové skupině 20-24 let, ukazují v celé řadě zemí OECD, např. ve Francii, Mexiku nebo Nizozemí, poměrně stabilní trend. Studie analyzující dopad nedávného ekonomického otřesu na mladé dospělé lidi ve Velké Británii dospěla k názoru, že přibližně 16 % ze vzorku 18-19letých mladých lidí (v roce 2009) nenavštěvovalo školy, nebylo zaměstnáno ani neprocházelo dalším školením (mladí lidé, o něž není zájem) a že většina z nich pocházela zejména ze znevýhodněných rodin. Naopak ti, kteří navštěvovali vysoké školy (28 % z daného vzorku), pocházeli z mnohem privilegovanějšího prostředí (Duckworth, Schoon a Vignoles, 2011).

Posílení rovnosti a efektivity jako způsob, jak se vymanit z krize

Bez ohledu na to, čemu snad někteří věří, v současné krizi musí vlády zajistit, aby se žákům dostalo vysoce kvalitního vzdělání a aby žáci neodcházeli ze systému ještě před tím, než získají dovednosti, které potřebují k tomu, aby se úspěšně zapojili na pracovním trhu a ve společnosti. Za těchto okolností mohou být veřejné investice do vzdělávání rozumným způsobem, jak se vypořádat s nezaměstnaností a jak investovat do budoucího hospodářského růstu pomocí budování potřebných dovedností (OECD, 2011a).

Aby bylo možné zajistit efektivní investice do vzdělávání, prioritou by měly být investice do počátečních fází vzdělávání, čímž by se posílila podpora škol, které ji opravdu potřebují, a zajistilo by se, že žáci dokončí vyšší střední vzdělání. Kapitoly 2 a 3 uvádějí strategie pro úroveň systému a úroveň školy, jejichž pomocí lze zvýšit rovnost ve vzdělávání a zároveň zvýšit výkonnost těch nejméně znevýhodněných, což může vést k dlouhodobě vyšším příjmům a úsporám nákladů. Náklady na některé školské reformy mohou vzbuzovat obavy v době, kdy